

Tytuł scenariusza lekcji:

Konsultacje społeczne na temat działalności Publicznej Biblioteki w Gminie

Autorki: Joanna Pietrasik, Monika Szaniawska

Scenariusz dla szkoły ponadgimnazjalnej

Czas realizacji – 1 godzina

Cele lekcji:

- ❖ Uczniowie dowiedzą czym są konsultacje społeczne i po co się je przeprowadza
- ❖ Uczniowie poddadzą refleksji i dyskusji rolę i zadania Publicznej Biblioteki w Gminie
- ❖ Uczniowie wezmą udział w procesie prowadzenia konsultacji społecznych na temat działalności Biblioteki w Gminie

Metody nauczania:

- ❖ Praca w grupach
- ❖ Rozmowa kierowana

Formy pracy:

- ❖ w grupach
- ❖ indywidualna
- ❖ zbiorowa

Materiały pomocnicze (dla nauczyciela):

- ❖ Załącznik nr 1: Co to są konsultacje społeczne?
- ❖ Załącznik nr 2: Dlaczego i po co prowadzi się konsultacje społeczne?

Uwaga! Przed zajęciami zapoznaj się z materiałem: „Co to są konsultacje społeczne?” (**załącznik 1**) oraz „Dlaczego i po co prowadzi się konsultacje społeczne?” (**załącznik nr 2**), przygotujcie przybory do zrobienia plakatów.

PRZEBIEG LEKCJI:

Faza wprowadzająca

Powitaj serdecznie uczniów i rozpocznij od przedstawienia uczniom idei projektu: „My dorośli - nauczyciele, dyrekcja i władze samorządowe (Wójt i Radni) zapraszamy Was do udziału w konsultacjach społecznych dotyczących życia kulturalnego w naszej Gminie, a dokładnie do rozmów na temat działalności Publicznej Biblioteki w Naszej Gminie. Jest to bardzo ważna inicjatywa dla społeczności, szkół, władz gminy i młodych obywateli mieszkających w Naszej Gminie.”

Na podstawie załączonych materiałów wytłumacz uczniom:

- czym są konsultacje społeczne?
- dlatego są ważne?
- I po co się je przeprowadza?

Faza realizacyjna

Podziel uczniów na grupy 4-5 osobowe. Możesz to zrobić następującą metodą (możesz wybrać inną): Przed zajęciami przygotuj karteczki samoprzylepne z symbolami (np. słońce, serduszko, kwiatek, itp.). Na zajęciach naklej na plecach uczniów karteczki z symbolami. Uczestnicy mają za zadanie pogrupować się zgodnie z symbolami, bez komunikacji werbalnej.

Następnie poproś uczniów żeby w grupach porozmawiali o Bibliotece Gminnej. Zaproponuj żeby odpowiedzieli na przykładowe pytania:

- Jak często korzystają z usług Biblioteki i dlaczego w takiej częstotliwości?
- Czy ich rodzice, dziadkowie korzystają z Biblioteki? W jakich okolicznościach?
- W jakim kierunku powinna rozwinąć się oferta Biblioteki?
- Co im się podoba w Bibliotece a co by zmienili?
- Jakie inne funkcje poza czytelnictwem może pełnić w ich społeczności Biblioteka?

Następnie, jak zauważysz, że uczniowie już przestają dyskutować na zadane pytania, poproś żeby zrobili plakat pt. „Biblioteka naszych marzeń” a potem przedstawili go grupie i opowiedzieli pozostałym uczniom o wizji ich Biblioteki Gminnej.

Faza podsumowująca

Podsumuj tą część: dziękując uczniom za udział w pracach grup. Zaproś na debatę publiczną w Bibliotece, które celem jest rozmowa o roli i zadaniach Publicznej Biblioteki w Waszej Gminie.

Na zakończenie zaproponuj zabawę integrującą:

ELEKTRYCZNE JABŁKO:

Jedna osoba wychodzi z sali. Reszta osób podaje sobie z rąk do rąk jabłko. Gdy osoba z zewnątrz otwiera nagle drzwi uczestnik, który trzyma jabłko, ukrywa go w swoim ubraniu. Osoba, która weszła ma za zadanie zgadnąć, kto ma jabłko. Jeśli zgadnie to zmienia się miejscami z tą osobą, jeśli nie zgadnie zabawa jest powtarzana.

Podziękuj uczniom za udział w zajęciach i zaproś na następne.

Załącznik nr 1. Co to są konsultacje społeczne? (materiał dla nauczyciela)

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz (każdego szczebla: od lokalnych po centralne) przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych (ich zmiany lub uchwalania nowych), inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Konsultacje nie ograniczają się jednak tylko do przedstawienia tych planów, ale także do wysłuchania opinii na ich temat, ich modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji. Konsultacje społeczne to sposób uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkną, bezpośrednio lub pośrednio, skutki proponowanych przez administrację działań.

Nie chodzi tutaj wyłącznie o samo zakomunikowanie obywatelom zamiarów władzy (każdego szczebla: od lokalnego do centralnego), ale o wysłuchanie opinii obywateli na ten temat, a następnie o uwzględnienie tych opinii w dalszym działaniu. Zasadniczym celem konsultacji jest podjęcie decyzji, która nie będzie antagonizować społeczności lokalnej, a jednocześnie pozwoli na rozwiązanie ważnej kwestii.

Celem konsultacji społecznych jest nawiązanie dialogu pomiędzy mieszkańcami a władzą samorządową. Występowanie komunikacji zwrotnej pozwala na uniknięcie wielu konfliktów i przyspiesza proces decyzyjny. Przy poszukiwaniu optymalnego rozwiązania duże znaczenie może mieć wiedza mieszkańców o występujących problemach, a także o wcześniejszych sposobach ich rozwiązania.

Zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami, rząd oraz samorzady mogą przeprowadzić konsultacje społeczne w wypadkach określonych ustawowo oraz w innych sprawach ważnych dla wspólnot samorządowych.

Załącznik nr 2. Dlaczego i po co prowadzi się konsultacje społeczne? (materiał dla nauczyciela)

[*materiał opracowano na podstawie publikacji: M. Probosz, P. Sadura, Konsultacje w społeczności lokalnej: planowanie, przygotowanie, prowadzenie konsultacji społecznych metodą warsztatową.]

Dlaczego przeprowadza się konsultacje społeczne?

Dlatego, że trzeba

Konsultacje społeczne przeprowadzane są zazwyczaj w sytuacjach konieczności spełnienia wymogów prawnych. Podstawą do przeprowadzenia konsultacji społecznych **na poziomie gminy** są przepisy Ustawy o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku. Zgodnie z nimi rząd i samorzady mogą przeprowadzić konsultacje społeczne w wypadkach przewidzianych ustawą (wtedy często są one obowiązkowe) oraz w innych sprawach ważnych dla wspólnot samorządowych.

Dlatego, że warto – w interesie samorządu...

Nie jest jednak tak, że tylko przymus skłania władze samorządowe do sięgnięcia po konsultacje z obywatelami. Wyobraźmy sobie hipotetyczną gminę, której samorząd w ogóle nie komunikuje się z mieszkańcami – nie informuje ich o podejmowanych działaniach, mających zapasć decyzjach, szykujących się zmianach, nie pyta o ich zdanie, potrzeby, pomysły, nie mówi o swoich inicjatywach. Nie ma spotkań, kontaktów w terenie, konsultacji. Nie istnieje strona internetowa urzędu, nie wydaje on gazetki, nie wywiesza ogłoszeń. **Co traci taki samorząd?**

Traci możliwość dotarcia z informacją o swoich inicjatywach do mieszkańców. Co więcej, ryzykuje podejmowanie działań niedopasowanych do lokalnych potrzeb oraz rezygnuje z możliwości poddania ich weryfikacji. Może to wiązać się z wymiernymi stratami – rozwiązywanie konfliktów społecznych i poprawianie już zakończonych prac kosztuje czas i pieniądze.

...i mieszkańców

Na takiej sytuacji tracą, oczywiście, także mieszkańcy. Nie mają wpływu na działania samorządu ani świadomości tego, jakie inicjatywy są dla nich i w ich imieniu podejmowane. Brakuje wspólnej wiedzy na temat wzajemnych planów, oczekiwań i działań w najbliższym otoczeniu. Wytworzenie jej jest możliwe tylko dzięki odpowiedniemu wykorzystaniu kanałów komunikacyjnych, które pozwalają na skuteczne działanie.

Po co prowadzi się konsultacje społeczne?

Dobrze przeprowadzone konsultacje pozwalają m.in. na:

- lepsze rozpoznanie potrzeb interesariuszy i dopasowanie działań samorządu do ich oczekiwań,
- zaoszczędzenie czasu i pieniędzy (mniej protestów, opóźnień),
- spojrzenie na problem z wielu punktów widzenia i wypracowanie nowych rozwiązań
- w przypadku konfliktu, podsuniecie nierozważanych dotąd, ciekawych i realistycznych rozwiązań zaproponowanych przez mieszkańców,
- wzmocnienie pozytywnego wizerunku urzędu i budowanie poparcia społecznego wokół przekonsultowanych działań,
- aktywizowanie całych społeczności – stanowią inkubator, w którym „wykluwają się” nowi społecznicy i zaangażowani obywatele,
- zwiększenie gotowości obywateli do samodzielnego rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb oraz rozwój ich umiejętności w tym zakresie,
- budowanie zaufania do władz i instytucji oraz współobywateli (kapitał społeczny), co procentuje większym zaangażowaniem w przyszłości,
- zwiększenie ogólnego zaufania do samorządu, więc też zwiększenie skłonności do zaakceptowania także decyzji podejmowanych bez konsultowania,
- oswojenie z nimi mieszkańców – regularnie konsultacje nie skłaniają do podejrzeń chęci manipulacji,
- możliwość zawarcia porozumienia w trudnych, konfliktogennych sytuacjach (np. musimy zlikwidować waszą szkołę, ale w zamian mamy gimbusa, plac zabaw i remont mostu) .